

## Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

### 2419

Vragen van het lid **Vedder** (CDA) aan de Staatssecretaris van Landbouw, Voedselzekerheid, Visserij en Natuur over *het bericht «Dringend advies na weer mogelijk incident met wolf: kom niet met kleine kinderen in bossen Utrechtse Heuvelrug»* (ingezonden 5 augustus 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Rummenie** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 2 september 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 2303

#### Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Dringend advies na weer mogelijk incident met wolf: kom niet met kleine kinderen in bossen Utrechtse Heuvelrug»?<sup>1</sup>

#### Antwoord 1

Ja.

#### Vraag 2

Deelt u de mening dat het bijzonder onwenselijk is dat de provincie Utrecht mensen moet adviseren om niet met kinderen naar de bossen op de Utrechtse Heuvelrug te komen, simpelweg omdat het te gevaarlijk is vanwege de wolf?

#### Antwoord 2

Ja, ik vind het een onwenselijke situatie dat gebieden gesloten worden voor recreatie vanwege de aanwezigheid van wolven. Dat de provincie hiertoe heeft moeten besluiten vind ik heel vervelend. De gemeente en provincie bevinden zich echter in een uiterst complexe situatie waar zij niet alleen moeten kijken wat zij met betrekking tot de betrokken wolven kunnen doen, maar ook verantwoordelijkheden hebben als het gaat om de veiligheid van mensen. Ik vind het verstandig dat bezoekers door de provincie worden gewezen op de aanwezigheid van wolven op de Utrechtse Heuvelrug om verdere incidenten te voorkomen. Ik steun de gemeente en provincie in hun rol als bevoegd gezag en in de maatregelen die zij nemen voor de veiligheid van mensen en hun huisdieren.

<sup>1</sup> De Stentor, 31 juli 2024, «Dringend advies na weer mogelijk incident met wolf: kom niet met kleine kinderen in bossen Utrechtse Heuvelrug» (<https://www.destentor.nl/binnenland/dringend-advies-na-weer-mogelijk-incident-met-wolf-kom-niet-met-kleine-kinderen-in-bossen-utrechtse-heuvelrug-aae15114/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>)

### Vraag 3

Klopt het dat de provincie Utrecht van plan is om één wolf die op de Utrechtse Heuvelrug leeft «negatief te conditioneren», oftewel opnieuw schuw te maken, en voor de andere alleenstaande wolf een afschotvergunning aan wil vragen?

### Antwoord 3

De provincie Utrecht heeft het besluit genomen tot vergunning voor negatief conditioneren van de solitaire wolf bij Austerlitz. Voor het ouderpaar bij Leusden is het nu niet mogelijk voor de provincie om een vergunning te geven voor negatief conditioneren wegens het ontbreken van een koppeling van de incidenten aan een individuele wolf. Om dezelfde reden kan het verzoek om een afschotvergunning ingediend door Den Treek/Het Schoutenhuis, ook niet in behandeling worden genomen. Wel is de modelvergunning voor afschot klaar, zodat een besluit tot vergunning voor afschot door de provincie Utrecht kan worden genomen als daar noodzaak toe is en het individu bekend is uit DNA-analyse.

Mocht er nog eens sprake zijn van een incident met bijvoorbeeld het wolven ouderpaar en DNA-analyse mogelijk is tot op niveau van het individu, dan is ook in dat geval snel een besluit tot vergunning negatief conditioneren te nemen, omdat er dan een voorbeeld klaarligt in de vorm van het besluit vergunning voor de genoemde solitaire wolf.

### Vraag 4

Welke mogelijkheden ziet u om ervoor te zorgen dat de hiervoor benodigde vergunningen zo snel mogelijk worden verleend? Op welke wijze helpt u de provincie daarbij?

### Antwoord 4

De gedeputeerde staten van de Provincie Utrecht zijn bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen. Ik heb de Provincie Utrecht laten weten dat ik achter de vergunningverlening sta. Ik wil graag met de provincies onderzoeken of er mogelijkheden voor versnelling zijn voor gevallen dat een heel snelle vergunningverlening noodzakelijk is. Ik ben bezig met een definitie van probleemwolven en kijk daarbij ook naar wetgeving in andere lidstaten.

### Vraag 5

Klopt het dat u in nauw overleg bent met de provincie over vervolgstappen? Welke stappen worden er met de provincie besproken en op welke termijn verwacht u daar de resultaten van?

### Antwoord 5

Ik sta in nauw contact met de provincie en probeer de provincie waar mogelijk te ondersteunen met de kennis en expertise die het Rijk te bieden heeft. Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 4 is de provincie het bevoegd gezag en gaat zij over de benodigde vervolgstappen. De provincie heeft aangegeven dat een vergunning voor negatief conditioneren voor de solitaire wolf eind augustus gereed is. Er moet nog besloten worden over een eventuele vergunning voor het wolvenpaar. De vergunning voor afschot betreft een sjabloon (op-de-plank-vergunning) welke indien de situatie zich voordoet, nog situatie-specifiek moet worden ingevuld en getoetst aan de wettelijke vereisten. Dit is naar het oordeel van de provincie Utrecht nog niet aan de orde.

### Vraag 6

Welke andere opties dan nu al door de provincie worden bestudeerd voor het beheren van de wolf wilt u met de provincie bespreken?

### Antwoord 6

Het verbeteren van de aanpak van wolvenproblematiek heeft voor mij grote urgentie. Ik wil zorgen dat er op korte termijn een landelijk *wolf fencing team* komt om veehouders te helpen met het plaatsen van wolfwerende hekken. Daarnaast wil ik ook op korte termijn samen met provincies en stakeholders een Landelijk Informatiepunt Wolf oprichten voor het verbeteren van de informatie over de wolf en omgaan met de aanwezigheid van de wolf. Ook

ben ik van mening dat een goede definitie van een «probleemwolf» nodig is om effectief op te kunnen treden in geval van aanvallen. Ik wil met de provincies onderzoeken of er mogelijkheden voor versnelling zijn voor gevallen dat een heel snelle vergunningverlening noodzakelijk is. En ik wil de staat van instandhouding van de wolf in Nederland laten vaststellen. Daarnaast zet ik mij in Europees verband in voor verlaging van de beschermingsstatus van de wolf. Een lagere beschermingsstatus biedt op termijn waarschijnlijk meer mogelijkheden om in te grijpen bij incidenten met wolven.

#### Vraag 7

Hoeveel wolven kunnen er volgens u leven in een gebied zoals de Utrechtse Heuvelrug waar mensen wonen en waar veel recreatie is? Vraagt een dergelijk verstedelijkte omgeving niet om een andere norm voor de staat van instandhouding?

#### Antwoord 7

Op dit moment is de staat van instandhouding voor Nederland nog niet bepaald. Het bepalen van de staat van instandhouding gebeurt op basis van Europese regels uit de Habitatrichtlijn aan de hand van vier aspecten: verspreiding, populatie, leefgebied en het toekomstperspectief van de soort, die ieder kunnen worden beoordeeld als gunstig, matig ongunstig, zeer ongunstig of onbekend. Onlangs heeft het Europese Hof vastgesteld dat het voor het ingrijpen jegens wolven van belang is om de effecten hiervan op de staat van instandhouding zowel op lokaal, als op nationaal, als op grensoverschrijdend niveau te bepalen.<sup>2</sup> Het vaststellen van de staat van instandhouding van wolven in Nederland zal de komende tijd worden vormgegeven, zowel in nationaal als in internationaal verband. Onderdeel hiervan is het bepalen een ecologische drempelwaarde voor wolven in Nederland, de zogenaamde referentiepopulatie, waarboven sprake is van een gunstige staat van instandhouding.

#### Vraag 8

Hoe ziet u het risico dat wolven door de vele mensen die door hun leefgebied trekken minder mensenschuw worden, waardoor er steeds zal moeten worden «ingegrepen»?

#### Antwoord 8

Ik beschouw dit als een serieus risico. Het is onvermijdelijk dat in een dichtbevolkt land confrontaties met wolven voorkomen, waardoor de natuurlijke schuwheid afneemt. Negatieve conditionering van wolven door de mens is een maatregel om te zorgen dat wolven mensen blijven mijden en hun natuurlijke schuwheid behouden.

#### Vraag 9

Bent u ervan op de hoogte dat de provincies constateren dat er een handelingsperspectief ontbreekt wanneer er geen acuut ingrijpen (meer) mogelijk is vanuit de verantwoordelijkheid van de burgemeester voor de openbare orde en veiligheid, maar er wel een acute situatie is rond een probleemwolf volgens de definitie van het «IPO wolvenplan»? Welke oplossingen ziet u voor dit dilemma waar niet alleen Utrecht, maar ook andere provincies mee te maken hebben?<sup>3</sup>

#### Antwoord 9

Ja, daar ben ik van op de hoogte. Ik vind het belangrijk dat provincies, in lijn met hetgeen beschreven staat in het Interprovinciaal wolvenplan, voorbereidingen treffen en reeds de benodigde vergunningen in algemene zin te hebben klaarliggen. Dan hoeft slechts de situatieafhankelijke invulling nog plaats te vinden en kan sneller worden ingegrepen. Ik weet dat de provincie Utrecht ook een dergelijk document aan het ontwikkelen is. Ik wil graag met de provincies onderzoeken of er ook nog andere mogelijkheden voor

<sup>2</sup> CURIA - List of results (europa.eu)

<sup>3</sup> IPO, 13 april 2023, «Interprovinciaal wolvenplan: interventie richtlijnen», (interprovinciaal-wolvenplan-addendum-2023-interventierichtlijnen.pdf (ipo.nl))

versnelling zijn voor gevallen dat een heel snelle vergunningverlening noodzakelijk is.

Vraag 10

Wat is uw reactie op de vraag vanuit de provincie Utrecht om uw steun en instemming, om te voorkomen dat er slachtoffers kunnen vallen? Hoe helpt u bij het vinden van een oplossing voor het hierboven omschreven probleem van het ontbreken aan een geschikt instrumentarium voor een dergelijke acute situatie?

Antwoord 10

Ik steun de provincie Utrecht bij het nemen van de noodzakelijke maatregelen om te voorkomen dat er slachtoffers kunnen vallen. De provincie behoeft niet mijn instemming voor haar aanpak, aangezien de bevoegdheid voor vergunningverlening exclusief bij de provincies ligt.

Ik werk samen met provincies en ondersteun hen op de wijze zoals ik in de voorgaande vragen heb beschreven.

Vraag 11

Aan welke criteria moet exact worden voldaan om een afschotvergunning te kunnen verlenen?

Antwoord 11

De wolf is onder de Habitatrichtlijn en nationale wetgeving strikt beschermd. Uit deze bescherming volgt dat een wolf in beginsel niet kan worden verstoord, verjaagd of gedood, maar dat in bepaalde situaties hiervoor een uitzondering kan worden gemaakt. Er moet dan aangetoond kunnen worden dat er sprake is van een in de wet vastgelegd belang (bijvoorbeeld bescherming van de openbare veiligheid of het voorkomen van ernstige schade aan vee), er dient te worden onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, en het doden mag geen afbreuk doen aan het streven om wolven in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Vraag 12

Wat is uw inschatting van de kansrijkheid van de afschotvergunning die de provincie Utrecht aan wil vragen? Op welke termijn kan deze vergunning op zijn vroegst worden verleend?

Antwoord 12

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 4 zijn gedeputeerde staten van de Provincie Utrecht bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen, en kan ik dus ook niet de kansrijkheid van de vergunning beoordelen. Voor het doden van een wolf gelden de voorwaarden die zijn beschreven in het antwoord op vraag 11.

De provincie Utrecht laat weten vanwege het strikte wettelijke beschermingsregime geen termijn te kunnen noemen. Zoals in het antwoord op vraag 3 is aangegeven, is de modelvergunning voor afschot klaar, zodat een besluit tot vergunning voor afschot door de provincie Utrecht kan worden genomen als daar noodzaak toe is en het individu bekend is uit DNA-analyse. De termijn waarop een vergunning op zijn vroegst kan worden verleend, is niet wettelijk bepaald. De provincie gaat zelf over haar besluitvorming en kan dus ook sneller handelen dan de maximale wettelijke termijnen uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Vanuit de wet staat tegen een vergunning bezwaar en beroep open. Zo is een bezwaarperiode van zes weken van toepassing en de inwerkingtreding van de vergunning kan op basis van een verzoek om voorlopige voorziening door de rechter worden geschorst (bijvoorbeeld een verbod op het doden van de wolf, totdat de rechter uitspraak heeft gedaan). In principe staat deze bezwaartermijn het uitvoeren aan de verleende vergunning niet in de weg, dit is pas het geval wanneer er wordt verzocht om een voorlopige voorziening.

Vraag 13

Kunt u tevens verduidelijken hoe het vergunningstraject met betrekking tot het negatief conditioneren in elkaar steekt?

Antwoord 13

Vergunningstrajecten voor het negatief conditioneren zijn gelijk aan die voor afschot, zoals beschreven in het antwoord op vraag 12.

Vraag 14

Op welke termijn verwacht u dat de vergunning voor het negatief conditioneren van de wolf op de Utrechtse Heuvelrug kan worden verleend?

Antwoord 14

**Zie hiervoor het antwoord op vraag 12.**